

Liceum Ogólnokształcące im.
Marszałka Stanisława Małachowskiego
w Płocku

Przedmiotowe zasady oceniania z geografii

Dokument opracowany przez zespół nauczycieli geografii

Płock

I Podstawa prawna

1. Przedmiotowe zasady oceniania z geografii w Liceum Ogólnokształcącym im. Marszałka Stanisława Małachowskiego w Płocku zostały opracowane w oparciu o:
 - 1) Statut Liceum Ogólnokształcącego im. Marszałka St. Małachowskiego w Płocku,
 - 2) podstawę programową,
 - 3) programy nauczania geografii w szkole ponadpodstawowej.
2. Uczniowie zostają poinformowani o szczegółach *Przedmiotowych zasad oceniania z geografii* (PZO) na początku roku szkolnego, na pierwszych zajęciach, a o ewentualnych zmianach natychmiast po ich wprowadzeniu.

II Ocenianie wewnętrzne z geografii

1. Ocenianie ucznia z geografii ma na celu:
 - 1) bieżące i systematyczne obserwowanie postępów ucznia w nauce;
 - 2) pobudzanie rozwoju umysłowego ucznia, jego uzdolnień i zainteresowania geografią;
 - 3) uświadomienie uczniowi stopnia opanowania wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej oraz ewentualnych braków w tym zakresie;
 - 4) wdrażanie ucznia do systematycznej pracy, samokontroli i samooceny;
 - 5) motywowanie ucznia do samodzielnej pracy i jej ukierunkowanie;
 - 6) semestralne i roczne podsumowanie wiadomości i umiejętności oraz określenie na tej podstawie stopnia opanowania przez ucznia materiału przewidzianego w danej klasie;
 - 7) dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia;
 - 8) korygowanie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej nauczyciela.
2. Przedmiotem oceniania z geografii są:
 - 1) znajomość i rozumienie treści geograficznych,
 - 2) opisywanie zjawisk, procesów i zależności zachodzących w środowisku geograficznym z użyciem terminologii stosowanej w naukach geograficznych,
 - 3) umiejętność czytania i interpretacji map (w atlasach, podręcznikach, czasopismach, publikacjach internetowych, itp.),
 - 4) celowe wykorzystywanie danych statystycznych w postaci zestawień tabelarycznych, wykresów, diagramów oraz schematów i fotografii, które mają posłużyć do prawidłowego oceniania, wnioskowania i prognozowania zmian zachodzących w środowisku,
 - 5) umiejętność dokonywania obserwacji, pomiarów i obliczeń, a także przygotowania, przeprowadzenia i opracowania wyników ankiet i wywiadów,
 - 6) celowe korzystanie z różnych źródeł wiedzy,
 - 7) systematyczność pracy przez cały rok, inicjatywa, rozwój własnych zdolności i zainteresowań,
 - 8) aktywność poznawcza i samodzielność ucznia, kreatywność,
 - 9) umiejętność współdziałania w grupie,
 - 10) udział w konkursach przedmiotowych i olimpiadach,
 - 11) postawa ucznia.

3. Formy aktywności podlegające ocenie z geografii:
- 1) sprawdziany pisemne;
 - 2) sprawdziany z mapy (zgodnie z planem dla klasy na dany rok szkolny);
 - 3) kartkówki obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji przeznaczonych na realizację materiału;
 - 4) zapowiedziane kartkówki z większej partii (po ustaleniu zakresu);
 - 5) karty pracy lub zeszyty ćwiczeń;
 - 6) prace domowe (pisemne lub praktyczne);
 - 7) prace dodatkowe;
 - 8) przygotowanie do lekcji;
 - 9) aktywność na lekcji, w tym praca indywidualna i praca w grupach;
 - 10) stosunek do przedmiotu;
 - 11) udział i osiągnięcia w konkursach przedmiotowych lub w olimpiadzie geograficznej;
 - 12) udział i osiągnięcia w konkursach wewnątrzszkolnych;
 - 13) próbna matura z geografii.

III Ocenianie bieżące z geografii

1. Ogólne zasady oceniania z geografii oraz poprawiania ocen, zaliczania partii materiału i korygowania błędów.

- 1) Ocenianie jest dokonywane systematycznie, w różnych formach, w warunkach zapewniających obiektywność oceny.
- 2) Stopnie szkolne są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).
- 3) Uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną ze sprawdzianu sumującego lub sprawdzianu z mapy, ma obowiązek jej poprawy, w terminie wyznaczonym przez nauczyciela lub ustala z nauczycielem inny termin, jeśli zaistnieją obiektywne trudności uniemożliwiające mu napisanie pracy w pierwszym terminie;
- 4) Uczeń może poprawić ocenę dopuszczającą i dostateczną ze sprawdzianu pisemnego oraz sprawdzianu z mapy w ciągu dwóch tygodni po jej uzyskaniu, w terminie konsultacji wyznaczonym przez nauczyciela. Po upływie tego terminu uczeń traci szansę na poprawę oceny.
- 5) Uczeń nieobecny na sprawdzianie sumującym lub sprawdzianie z mapy ma obowiązek jego zaliczenia w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły, w terminie konsultacji wyznaczonym przez nauczyciela lub ustala z nauczycielem inny termin, jeśli zaistnieją obiektywne trudności uniemożliwiające mu napisanie pracy w ciągu dwóch tygodni.
- 6) Przy poprawie prac pisemnych kryteria ocen nie ulegają zmianie, a ocena wpisywana jest do dziennika obok oceny uzyskanej wcześniej.
- 7) Uczeń, który wykazał się niesamodzielnością podczas pracy pisemnej (ściągnięcie, odpisywanie) jest oceniany za wykonane zadania do momentu przerwania mu pracy z zestawem zadań oraz otrzymuje uwagę w dzienniku.
- 8) Uczeń, który przedstawił cudzą pracę jako własną (popelniał plagiat) otrzymuje negatywną ocenę oraz uwagę w dzienniku.
- 9) Uczeń nieobecny na lekcjach geografii ma obowiązek uzupełnienia wiadomości, umiejętności, notatek i ćwiczeń ze wszystkich lekcji, na których był nieobecny. Termin uzupełnienia braków ustala z nauczycielem.
- 10) Uczeń, który opuścił więcej niż 50 % lekcji geografii i nie zaistniała podstawa do wstawienia mu oceny, może być nieklasyfikowany z przedmiotu. Dla ucznia, o którym mowa przeprowadza się egzamin klasyfikacyjny (zgodnie ze Statutem).

- 11) Nauczyciel geografii, na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

2. Szczegółowe zasady oceniania i kryteria zaliczania

1) **Sprawdzian pisemny (praca klasowa):**

- jest obowiązkowy, co oznacza, iż uczeń nieobecny w szkole podczas sprawdzianu jest zobowiązany do jego napisania w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły, w terminie konsultacji wyznaczonym przez nauczyciela lub ustala z nauczycielem inny termin, jeśli zaistnieją obiektywne trudności uniemożliwiające mu napisanie pracy w ciągu dwóch tygodni
- obejmuje wiadomości z działu lub kilku działów
- trwa 45 minut lub 90 minut (tylko w klasach realizujących rozszerzenie z geografii w liceum)
- termin jest ustalany z klasą z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i wpisany do dziennika
- termin sprawdzianu może być zmieniony na uzasadnioną okolicznościami prośbę uczniów lub w związku z nieobecnością nauczyciela
- ocenione prace są omawiane przez nauczyciela i udostępnione uczniom do wglądu podczas lekcji
- sprawdziany są przechowywane do końca roku szkolnego

2) **Sprawdzian z mapy:**

- jest obowiązkowy, co oznacza, iż uczeń nieobecny w szkole podczas sprawdzianu jest zobowiązany do jego napisania w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły, w terminie konsultacji wyznaczonym przez nauczyciela lub ustala z nauczycielem inny termin, jeśli zaistnieją obiektywne trudności uniemożliwiające mu napisanie pracy w ciągu dwóch tygodni
- obejmuje znajomość położenia obiektów geograficznych na mapie konturowej w danej kategorii (np. elementy linii brzegowej) lub na określonym obszarze (np. w Afryce)
- trwa 10 minut (jeśli wymaga rozpoznania 20 obiektów) lub 15 minut (jeśli wymaga rozpoznania większej niż 20 liczby obiektów), lub 5 minut (jeśli wymaga rozpoznania 10 obiektów)
- termin jest ustalany z klasą z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i wpisany do dziennika
- termin sprawdzianu może być zmieniony na uzasadnioną okolicznościami prośbę uczniów lub w związku z nieobecnością nauczyciela
- ocenione prace są udostępnione uczniom do wglądu na lekcji lub na życzenie, poza lekcją
- sprawdziany są przechowywane do końca roku szkolnego

3) **Kartkówka:**

- obejmuje wiadomości z maksymalnie trzech ostatnich lekcji przeznaczonych na realizację materiału
- trwa 10-15 minut
- obejmują większą partię materiału, po uzgodnieniu zakresu (np. połowa działu)

- ocenione prace są udostępnione uczniom do wglądu na lekcji lub poza lekcją
- kartkówki są przechowywane do końca roku szkolnego

4) **Zeszyty ćwiczeń i karty pracy:**

- zadania w zeszytach ćwiczeń lub na kartach pracy powinny być wykonywane przez ucznia samodzielnie, systematycznie, na lub po każdej jednostce lekcyjnej
- uczeń ma obowiązek posiadania na lekcji karty pracy z poprzedniej lekcji
- ocena pracy może być wyrażona w formie stopni szkolnych lub „+”/„-”

5) **Prace domowe, prace dodatkowe, przygotowanie do lekcji:**

- mogą być wykonane w różnej formie (praca pisemna, wykonanie modelu, przygotowanie prezentacji, wykonanie plakatu, zorganizowanie konkursu, przygotowanie imprezy geograficznej, itp.)
- prace są sprawdzane i oceniane na bieżąco
- ocena prac jest wyrażona w formie stopni szkolnych
- za przygotowanie do lekcji uznaje się posiadanie na lekcji przez ucznia podręcznika, zeszytu ćwiczeń, karty pracy lub zadania domowego
- fakt przygotowania lub nie do lekcji może być oceniony w formie „+” lub „-”

6) **Aktywność na lekcji, stosunek do przedmiotu:**

- nauczyciel obserwuje pracę, zaangażowanie i postawę ucznia w ciągu całego roku szkolnego
- za aktywną postawę uczeń może otrzymać ocenę wyrażoną stopniem szkolnym lub w postaci „+”
- właściwy (przygotowanie do lekcji, aktywność na lekcji, wykonywanie poleceń nauczyciela, nieprzeszkadzanie innym podczas lekcji) lub niewłaściwy (nieuczciwość – ściąganie lub odpisywanie od innych uczniów, podpowiadanie innym podczas prac pisemnych, utrudnianie prowadzenia lekcji, nieprzygotowanie do lekcji, niewykonywanie poleceń nauczyciela, niewywiązywanie się z obowiązków szkolnych) stosunek do przedmiotu może być oceniony w postaci stopnia i ma wpływ na ocenę śródroczną oraz roczną

7) **Konkursy, olimpiady:**

- udział w konkursach jest dobrowolny
- udział i osiągnięcia ucznia w konkursach i olimpiadach mogą być wyrażone oceną

8) **Próbna matura z geografii:**

- obejmuje cały zakres treści geograficznych określonych w podstawie programowej dla danego etapu edukacyjnego
- trwa 180 minut
- termin jest ustalany przez instytucję zewnętrzną organizującą próbny egzamin (np. CKE, OKE) lub przez nauczyciela i podawany do wiadomości uczniów z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem
- prace są oceniane i wpisywane do dziennika oceną zgodnie z przyjętą skalą lub/i w skali procentowej
- ocenione prace są omawiane przez nauczyciela i udostępnione uczniom do wglądu podczas lekcji lub poza lekcją

3. Skala ocen

- 1) Oceny cząstkowe są wystawiane według szkolnej skali ocen.
- 2) Punktacja uzyskana z prac pisemnych jest przeliczana na stopnie szkolne zgodnie z kryteriami:

Skala procentowa (%)	Ocena
100	celująca
99 – 86	bardzo dobra
85 – 71	dobra
70 – 56	dostateczna
55 – 41	dopuszczająca
40 – 0	niedostateczna

- 3) Inne oznaczenia używane w dzienniku w odniesieniu do osiągnięć ucznia:
 - a) „nb” – oznacza, że uczeń był nieobecny podczas kontroli (kartkówka, praca domowa, zeszyt ćwiczeń, odpowiedź ustna),
 - b) „np” – uczeń był nieprzygotowany do lekcji, odpowiedzi ustnej, nie poprawił pracy pisemnej
 - c) „+”/„-” oznaczają pozytywną/negatywną ocenę innych prac, aktywności na lekcji lub przygotowania do lekcji.

IV Warunki i sposób przekazywania zainteresowanym stronom informacji o zasadach oceniania i osiągnięciach edukacyjnych uczniów

1. Nauczyciel geografii zapoznaje uczniów z *Przedmiotowymi zasadami oceniania z geografii (PZO)* na pierwszej lekcji geografii w roku szkolnym.
2. PZO z geografii jest udostępniany na zasadach określonych w szkole.
3. PZO z geografii jest udostępniany przez nauczyciela uczniom i rodzicom (prawnym opiekunom) na ich wniosek.
4. Informacje o postępach w nauce są przekazywane uczniowi przez nauczyciela geografii:
 - 1) podczas lekcji, np. w czasie wystawiania ocen cząstkowych,
 - 2) poprzez wpis do dziennika elektronicznego,
 - 3) poza lekcjami – w terminach konsultacji.
5. Informacje o postępach w nauce są przekazywane rodzicom (prawnym opiekunom) przez nauczyciela geografii:
 - 1) poprzez wpis do dziennika elektronicznego,
 - 2) korespondencją w formie elektronicznej za pośrednictwem dziennika elektronicznego lub poczty elektronicznej,
 - 3) w rozmowie telefonicznej,
 - 4) podczas zebrań z rodzicami i indywidualnych konsultacji,
 - 5) na wniosek ucznia lub rodziców (prawnych opiekunów), sprawdzone i ocenione prace pisemne oraz inna dokumentacja pracy ucznia, są im udostępnione do wglądu w uzgodnionej wcześniej formie i terminie.
6. Na miesiąc przed rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel informuje ucznia o przewidzianej dla niego rocznej ocenie z geografii.
7. Rodzice ucznia (prawni opiekunowie) zostają poinformowani o przewidywanej ocenie niedostatecznej z geografii dla ucznia poprzez dziennik elektroniczny – wpis oceny w dzienniku lub przez wychowawcę na zebraniu z rodzicami uczniów.

V Warunki i tryb ustalania oraz zmiany śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej lub podwyższenia proponowanej oceny rocznej z geografii

1. Ocena roczna wystawiana jest według 6-stopniowej skali ocen i nie może posiadać plusa ani minusa.
2. Przy wystawianiu oceny śródrocznej oraz rocznej uwzględniana jest praca ucznia w ciągu całego semestru
lub roku, biorąc pod uwagę oceny uzyskane z różnych form sprawdzania wiadomości, umiejętności i postaw, jednak zgodnie z hierarchią wartości ocen.
3. Ocena śródroczna wynika z ocen cząstkowych, a ocena roczna z oceny śródrocznej i ocen cząstkowych z drugiego semestru
4. Ocena śródroczna oraz ocena roczna nie jest średnią arytmetyczną ani średnią ważoną.
5. Uczeń nieklasyfikowany z geografii może zdawać egzamin klasyfikacyjny zgodnie z przepisami zawartymi w Statucie.
6. Uczeń, który uzyskał roczną ocenę niedostateczną z geografii może zdawać egzamin poprawkowy zgodnie z przepisami zawartymi w Statucie.
7. Jeżeli przewidywana pozytywna ocena roczna z geografii zdaniem ucznia jest zaniżona, może zdawać egzamin sprawdzający podwyższający ocenę zgodnie z przepisami zawartymi w Statucie.

VI Wymagania edukacyjne a stopnie szkolne

1. Ocenę celującą z geografii otrzymuje uczeń, który:
 - 1) potrafi samodzielnie odczytać i zinterpretować wiadomości z mapy;
 - 2) bezbłędnie rozwiązuje podane zadanie dydaktyczne posługując się pełnym językiem geograficznym;
 - 3) porównuje zjawiska i fakty geograficzne;
 - 4) klasyfikuje zjawiska i fakty geograficzne;
 - 5) wykrywa zawiązki i zależności istniejące między elementami środowiska geograficznego oraz między środowiskiem geograficznym a działalnością człowieka;
 - 6) ocenia fakty i zjawiska geograficzne podając pełną argumentację;
 - 7) potrafi dowieść słuszności swoich poglądów;
 - 8) potrafi tworzyć syntezę geograficzną w oparciu o różne źródła;
 - 9) potrafi interpretować informacje uzyskane ze środków masowego przekazu;
 - 10) potrafi objaśniać zjawiska i fakty geograficzne za pomocą schematycznych rysunków;
 - 11) wzorowo prowadzi dokumentację swojej pracy;
 - 12) uzyskał tytuł laureata lub finalisty olimpiady geograficznej;
 - 13) uzyskał określony regulaminem wynik w konkursach wewnątrzszkolnych organizowanych w danym roku szkolnym.

2. Ocenę bardzo dobrą z geografii otrzymuje uczeń, który:

- 1) potrafi bezbłędnie rozwiązywać zadania dydaktyczne posługując się źródłami wiedzy (atlas, źródła statystyczne, literatura geograficzna);
- 2) potrafi uzasadnić wzajemne zależności istniejące między podanymi elementami środowiska geograficznego;
- 3) potrafi zgromadzić i posegregować wiadomości zdobyte z różnych źródeł;
- 4) potrafi rozpoznać i ocenić zjawiska użyteczne oraz szkodliwe dla środowiska i życia człowieka;
- 5) systematycznie i estetycznie prowadzi dokumentację swojej pracy.

3. Ocenę dobłą z geografii otrzymuje uczeń, który:

- 1) potrafi z grupy informacji wybrać te, które dotyczą faktów lub zjawisk geograficznych;
- 2) wyróżnia przewodnie cechy danego zjawiska lub fakty geograficzne;
- 3) interpretuje własnymi słowami treść map, danych statystycznych, ilustracji, rysunków i schematów;
- 4) potrafi zmierzyć i zarejestrować proste obserwacje wynikające z treści geograficznych;
- 5) rozwiązuje samodzielnie zadania obliczeniowe z geografii;
- 6) bezbłędnie lokalizuje fakty i zjawiska geograficzne na mapach;
- 7) systematycznie i czytelnie prowadzi dokumentację swojej pracy.

4. Ocenę dostateczną z geografii otrzymuje uczeń, który:

- 1) zapamiętuje główne fakty i zjawiska geograficzne, które są podstawą zdobycia wiedzy;
- 2) definiuje podstawowe pojęcia geograficzne;
- 3) wskazuje podstawowe wiadomości z pamięci na mapie;
- 4) dostrzega pierwszoplanowe cechy zjawisk;
- 5) segreguje podane informacje.

5. Ocenę dopuszczającą z geografii otrzymuje uczeń, który potrafi przy pomocy nauczyciela zdefiniować, wyliczyć, wskazać na mapie, rozpoznać na ilustracji to, co stanowi podstawę wiedzy geograficznej określonej w podstawie programowej.

6. Ocenę niedostateczną z geografii otrzymuje uczeń, który nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykazać się podstawową wiedzą geograficzną i jej rozumieniem, określonych w podstawie programowej.